

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku T. M.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w W.
o odsetki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 listopada 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża wnioskodawcy kosztami postępowania
kasacyjnego organu rentowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...]., wyrokiem z dnia 26 września 2018 r., oddalił apelację T.M. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 września 2016 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 16 października 2015 r. wykonującej wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 7 sierpnia 2015 r. i dokonującej ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej ubezpieczonego oraz przyznającej wyrównanie świadczenia od 1 stycznia 2010 r. do 31 października 2015 r. w kwocie 72.646,58 zł.

W sprawie ustalono, że Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2015 r. zmienił decyzję organu rentowego z dnia 8 grudnia 2009 r., przyjmując, że

okres służby T.M. od 8 lutego 1972 r. do 30 września 1976 r. oraz od 1 lipca 1979 r. do 30 czerwca 1988 r. powinien być liczony wskaźnikiem 2,6%. Powyższy wyrok uprawomocnił się z dniem 1 października 2015 r.

Odwołujący się podniósł, że wypłata wyrównania nie objęła odsetek od 1 stycznia 2010 r. do 31 października 2015 r. i w tym zakresie złożył odwołanie.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, nie sposób przyjąć, że do opóźnienia w przyznaniu świadczenia emerytalnego w prawidłowej wysokości doszło na skutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W..

Sąd Apelacyjny, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 stycznia 2012 r., K 36/09 (OTK-A 2012 nr 1, poz. 3), zauważył, że dopiero sąd powszechny dysponował wszelkimi środkami dowodowymi w celu ustalenia rodzaju i charakteru służby odwołującego się. Natomiast organ rentowy był związany treścią informacji z Instytutu Pamięi Narodowej, zarówno co do faktów jak i ich kwalifikacji prawnej. Zdaniem Sądu drugiej instancji, przyjęcie powyższego założenia znajduje potwierdzenie w treści art. 13a ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (dalej jako ustawa zaopatrzeniowa). Sąd Apelacyjny określił, że w czasie ponownego rozpoznania sprawy przed Sądem pierwszej instancji doszło do uzupełnienia materiału dowodowego, który pozwolił na korzystne rozstrzygnięcie w odniesieniu do odwołującego się. Z tych też przyczyn Sąd Apelacyjny stwierdził, że decyzja z dnia 16 października 2015 r. została wydana w terminie, o którym mowa w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej ustawa emerytalna).

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożył pełnomocnik odwołującego się. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania podniósł, że jest ona oczywiście uzasadniona. Przede wszystkim doszło do błędnej wykładni art. 13a ustawy zaopatrzeniowej, która doprowadziła do przyjęcia, że organ rentowy na jej

mocy pozbawiony był możliwości kontroli oraz oceny informacji uzyskanych z Instytutu Pamięci Narodowej (dalej IPN) o pełnieniu służby przez odwołującego się, a tego rodzaju wnioski nie znajdują odzwierciedlenia w wykładni przepisu, z której w sposób niewątpliwy wynika, że IPN przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby na rzecz totalitarnego państwa, zaś powyższe informacje zawierać mają dane osobowe funkcjonariusza, wskazanie okresów służby oraz informację, czy z dokumentów zgromadzonych w archiwach wynika, że funkcjonariusz w tym okresie, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego. Pozbawienie organu emerytalnego kompetencji oceny otrzymanych informacji pozbawione byłoby zasad prawidłowego rozumowania. Nadto w sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 k.p.c., bowiem Sąd drugiej instancji dokonał błędnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego i logiki, oceny materiału dowodowego, co skutkowało wadliwym stwierdzeniem, że do opóźnienia w przyznaniu świadczenia emerytalnego w prawidłowej wysokości doszło na skutek okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. W końcu Sąd Apelacyjny dopuścił się rażącego naruszenia art. 11 i art. 49a ustawy zaopatrzeniowej w związku z art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, przyjmując, że do zwłoki w ustaleniu świadczenia emerytalnego nie doszło z winy organu i tym samym stwierdzenie, iż T.M. nie są należne odsetki z tytułu zwłoki w wypłacie świadczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania.

Wskazana we wniosku przesłanka (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) powinna wynikać z oczywistego, widocznego *prima facie*, naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego:

z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona, skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W judykaturze podkreśla się także, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Mając na uwadze powyższe reguły, nie można podzielić stanowiska, zgodnie z którym doszło do licznych uchybień Sądu drugiej instancji, skoro uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ogranicza się do powielenia podstaw kasacyjnych. Ten mechanizm nie prowadzi do wydobycia istotnych cech suponowanych deliktów przy stosowaniu prawa. Istotne także jest to, że skarżący nie dostrzega zmian treści przepisów w ustawie zaopatrzeniowej i wprowadza do wniosku rozwiązania nie obowiązujące z perspektywy istoty sprawy. Przykładem tego jest powoływanie się na okoliczność „służby na rzecz totalitarnego państwa”, które to rozwiązanie zostało wprowadzone do ustawy zaopatrzeniowej tak zwaną ustawą dezubekizacyjną (zob. ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o

zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, Dz.U. z 2016 r., poz. 2270). Tego rodzaju niestaranność niweczy siłę przekazu skargi kasacyjnej.

Z kolei w odniesieniu do art. 233 § 1 k.p.c. – jako przykładu sprzecznej wykładni prawa z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego – należy zauważyć, że Sąd drugiej instancji wyjaśnił model postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i zakres swobody organu rentowego. Trzeba pamiętać, że jest to postępowanie hybrydowe, a przepisy k.p.c. stosuje się dopiero w momencie wszczęcia postępowania sądowego. Dodatkowo Sąd drugiej instancji wyjaśnił reguły ciężaru dowodu w sytuacji, w której mamy do czynienia z domniemaniem prawnym. W tej mierze zaś wnioszek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania milczy, nie pozwalając tym samym na przyjęcie tezy o kwalifikowanym naruszeniu prawa procesowego.

Nie ma też podstaw do stwierdzenia, że art. 11 i 49a ustawy zaopatrzeniowej w związku z art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej. W tej kwestii warto zauważyć, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2010 r., I UK 345/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 257). Sąd Apelacyjny wyjaśnił, w jakim momencie i dlaczego doszło do ustalenia wysokości świadczenia odwołującego się. Przyjęte założenie konweniuje z celem nowelizacji ustawy zaopatrzeniowej ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 24, poz. 145) oraz poglądami Trybunału

Konstytucyjnego w tej mierze (zob. wyroki: z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09, OTK-A 2010 r nr 2, poz. 15; z dnia 11 stycznia 2012 r., K 36/09, OTK-A 2012 nr 1, poz. 3).

W tej sytuacji Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 398²¹ w związku z art. 102 k.p.c.